

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น

๑. ชื่อประเพณี ปีใหม่เมือง

๒. ประเพณีเกี่ยวกับ (✓) ศาสนา () ความเชื่อ () วิถีชีวิต () การทำมาหา

๓. ความเป็นมา สาระสำคัญโดยสังเขป

คำว่า “สงกรานต์” มาจากภาษาสันสกฤตว่า ส-กรานต แปลว่า ก้าวขึ้น ย่างขึ้น หรือก้าวขึ้น การย้ายที่ เคลื่อนที่ คือ พระอาทิตย์ย่างขึ้นสู่ราศีใหม่ หมายถึงวันขึ้นปีใหม่ ซึ่งตกอยู่ในวันที่ ๑๓ , ๑๔ , ๑๕ เมษายน ของทุกปี แต่วันสงกรานต์นั้นคือ วันที่ ๑๓ เมษายน เรียกว่าวันมหาสงกรานต์ วันที่ ๑๔ เป็นวันเนา วันที่ ๑๕ เป็นวันเถลิงศก

๓.๑ ช่วงเวลาที่จัด

วันที่ ๑๓ , ๑๔ , ๑๕ เมษายนของทุกปี

๓.๒ สถานที่จัด

หมู่ที่ ๑-๑๗ ตำบลทรายขาว อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

๓.๓ ความมุ่งหมายของประเพณี

เพื่อเป็นพุทธบูชา

๓.๔ ขั้นตอนการปฏิบัติงานหรือพิธีกรรม

๑. วันสังขารล่อง (วันมหาสงกรานต์) ก่อนวันสังขารล่อง ๑ วัน ทุกครัวเรือนจะทำความสะอาด บ้านเรือนเก็บกวาดสิ่งปฏิกูลขยะมูลฝอย พอเข้ามิดของวันสังขารล่องแทบทุกบ้านจะพากันจุดพลุและยิงปืน เสียงดังสนั่นหวั่นไหวเป็นการไล่ผีร้ายและเสนียดจัญไรให้ออกไปจากบ้านเรือน และจะทำการเผาขยะมูลฝอย เป็นการส่งท้าย และในวันนี้จะมีการสละหมัดำหัวตามตำรับโบราณเป็นการใหญ่เพื่อไล่สิ่งไม่ดีออกจากร่างกาย และเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง

๒. วันเนา (วันเนา) ทุกบ้านจะหยุดการทำงานทุกอย่าง เพราะถือว่าเป็นวันไม่ดี จะด่าทอกันไม่ได้ พวกหนุ่มสาวก็จะเที่ยวเล่นสาดน้ำสนุกสนาน มีการจัดเตรียมขนมและของหวานเพื่อเตรียมไว้ทำบุญในวันรุ่งขึ้น

๓. วันพระยาวัน (วันเถลิงศก) วันนี้ถือว่าเป็นวันดี เป็นวันมิ่งมงคลอันยิ่งใหญ่ ตอนเช้าจะทำบุญ ตักบาตร ถวายอาหารคาวหวานกันทั่ววัดเพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้กับญาติพี่น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย ผู้ล่วงลับไปแล้ว ในวันที่ประชาชนจะใส่เสื้อผ้าชุดลายไทยลายน้ำไหลกันอย่างสวยงาม และยังมีชาวไทยที่เชื่อใน เรื่องไสยศาสตร์ของขลังคงกระพันชาตรีก็ไปหาอาจารย์ลงยันต์หาของขลังกันในวันนี้นั้น

๔. วันปากปี เป็นวันที่ทุกคนจะต้องไปคารวะพระสงฆ์ ผู้เฒ่า ผู้แก่ในหมู่บ้านที่เราเคารพนับถือ และมีการสงฆ์พระพุทธรูปในวัดทุกองค์ และจะมีการจุดบั้งไฟเป็นพุทธบูชาด้วย และมีการขนทรายเข้าวัดก่อเจดีย์ทรายไว้รอบๆ วิหารในวัดเพื่อจะทำบุญในวันปีใหม่

๕. วันปีใหม่ วันนี้ทุกคนจะไปทำบุญที่วัดอีกวันหนึ่งเพื่อถวายเจดีย์ทรายที่ก่อไว้ในวันก่อน เพื่อเป็นพุทธบูชา แต่ปูชนียสถานที่สำคัญและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้าน และรดน้ำดำหัวบิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ของตนที่นับถือเป็นประจำทุกปี ประเพณีประกอบการกุศล เช่น งานฉลองวิหาร งานทอดผ้า

๓.๕ ความเชื่อที่เกี่ยวข้อง

ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา

๓.๖ คุณค่าของประเพณี

เพื่อเป็นการสืบทอดและอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ความสำคัญของประเพณีปีใหม่เมือง

๑. เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น
๒. เพื่อก่อให้เกิดความสามัคคีของประชาชน ทั้งองค์กรเอกชน และหน่วยงานต่างๆ
๓. เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูทวดเทที่ต่อพระสงฆ์ ผู้เฒ่าผู้แก่และผู้เฒ่าในชุมชน
๔. เพื่อความสนุกสนานรื่นเริง ผ่อนคลายความร้อน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พบปะรื่นเริงกัน

***ภาพจากอินเทอร์เน็ต